

VIIMSI TEADUSKOOL

KES ON IMETAJA?

Viimsi Teaduskooli keskkonnahariduslik õppeprogramm

Programmi lühikirjeldus

Keskkonnahariduslikus õppeprogrammis tutvume imetajate eluga fotode ja loodusliku materjali (topised, suled, pesad, munad) vaatlemise, võrdlemise ja arutelude abil. Tänu topistele näevad lapsed imetajaid tegelikus suuruses. Õpitut kinnistatakse erinevate mänguliste tegevuste abil.

Sihtrühm: lasteaed (5-7-aastased)

Õppekeel: eesti keel

Grupi suurus: kuni 24 last

Kestus: 60 min

Toimumise aeg: sügis, talv, kevad

Õppekeskkond

Programm viiakse läbi Viimsi Artiumis Teaduskooli lapsesõbralikus kaasaegses valgusküllases õpperuumis.

Programm toimub siseruumis, kuna see võimaldab tundi külastada iga ilmaga ja on tagatud, et kõik lapsed saavad rahulikult kuulata-vaadata ja tutvuda erinevate loomadega. Paljusid õppevahendeid saab ka katsuda.

Õppekeskkonna eripärad

Kuna programm toimub esimesel korrusel, võimaldab see hea ligipääsetavuse ka füüsilise erivajadustega lastele. Muude erivajaduste puhul palume õpetajal teavitada juhendajat enne programmi, et saaksime nendega parimal viisil arvestada.

Materjalid ja vahendid

Fotod (digitahvlil, 30 tk)

Erinevad looduslikud materjalid: Eestis elavate imetajate topised (10 tk), sarved (4 tk), lõualuud ja hambad (4 tk)
Nuputamismäng, kus kasutatakse fotode järgi tehtud kaarte (5 komplekti)

Kõik vajalikud õppevahendid tagab teaduskool.

Meetodid

- 1) vaatlemine
- 2) kompimine
- 3) võrdlemine
- 4) mängud
- 5) rühmatöö (3-5 liiget rühmas)
- 6) iseseisev töö

Õpitulemused

Õppeprogrammis osalenud laps:

- 1) omandab mänguliselt uusi teadmisi imetajate (laste jaoks uus mõiste) kohta, oskab nimetada vähemalt kolme Eestis elavat imetajat ja tunneb nad välimuse järgi ära, teab, et imetajad toidavad poegi piimaga;
- 2) kasutab oma teadmisi mängudes ning ülesannete lahendamisel nii iseseisvalt kui ka rühmas tegutsedes.

Seos riikliku õppekavaga

Alushariduse riiklik õppekava § 17 Valdkond *Mina ja keskkond* lõige 2:

- 11) märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
- 12) tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust.

Õpipädevused:

Alushariduse riiklik õppekava:

- § 12. mänguoskused: 3) rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;
- § 13. õpioskused: 7) kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
- § 14. sotsiaalsed oskused: 3) oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi.

Erinevate valdkondade lõiming:

Alushariduse riiklik õppekava valdkonnad *Matemaatika; Keel ja kõne; Liikumine*.

Õppeprogrammi sisu ja metoodika

Sissejuhatus (5 min)

Programmi alguses saab iga laps nimetada ühe imetaja nime, kes talle kõige rohkem meeldib.

Sisu, teema arendus (45 min)

Programmis vahelduvad vaatlused ja arutelud, küsimused ja vastused liikumis- ja mõistatamismängudega, et ergutada lapsi ja panna neid mängude abil õpitut paremini mõistma. Mängude läbiviimisel toetavad ja aitavad lapsi lasteaiaõpetajad. Mängude läbiviimisel jagatakse lapsed rühmadeks ja tegevustes toetavad ja aitavad lapsi saatvad õpetajad, kes lapsi tundes aitavad rühmasid moodustada.

- **1. osa (20 min)**

Arutleme koos, mille poolest imetajad lindudest ja teistest loomarühmadest erinevad ja kas mõni oskab ka lennata jm. Programmi läbiviija suunab küsimustega lapsi kaasa mõtlema, ise küsimusi esitama ja vastuseid leidma.

Vaatame fotodelt Eestis elavaid imetajaid (karu, hunt, rebane, metskits, põder, siil, rott, hiir, mutt, hüljes jt) – keda me ära tunneme?

Vaatame ja katsume topiseid, tänu millele näevad lapsed loomi tegelikus suuruses. Samuti sarvi.

Võrdleme Eesti imetajaid maailmas elavate kõige tuntumate imetajatega (elevant, kaelkirjak, jõehobu, jääkaru jt), arutame nende välimuse (mustrid) teemadel.

Räägime varjevärvusest ning proovime kõik koos fotodelt looma (tema loomulikus keskkonnas) üles leida.

Liikumismängus kehastuvad lapsed erinevateks imetajateks ja üritame nende moodi liikuda (nt nagu karud või jänesed).

- **2. osa (10 min)**

Arutame, mida imetajad söövad ja kus elavad. Vaatleme erinevate imetajate lõualuid ja hambaid. Mõistatamismäng: mõtestame lahti vanasõna tähenduse (Hundid söönud, lambad terved).

Räägime, mida imetajad teevad erinevatel aastaaegadel: kes magavad talveund (või teevad taliuinakut) ja kuidas saavad hakkama need, kes magama ei lähe?

- **3. osa (15 min)**

Räägime ka kodu- ja lemmikloomadest (mis vahe neil on ja milleks inimesed neid vajavad) ning sellest, miks on osad loomad

looduskaitse all või välja surnud. Kuidas hoida enda ümbritsevat keskkonda (miks ei või prügi visata metsa alla või vette; miks ei tohi toita metsloomi; miks ei tohi viia loomapoegi koju).

Kokkuvõte (10 min)

Õpitu kordamiseks ja kinnistamiseks lahendame nuputamisülesande, kus toimub töö rühmades, rühmadeks jaotab saatev õpetaja): lapsed saavad kokku sobitada erinevate imetajate fotodest ema-isa-poja, imetaja ja tema toidu, panna eraldi hunnikutesse mets- ja koduloomad

Õpitu kontrollimiseks lausete mäng, kus juhendaja ütleb erinevaid lauseid, mille kohta laps saab otsustada, kas see on õige või vale.

Programmi lõpus saab iga laps öelda, mis talle tunnis kõige rohkem meeldis või mis meelde jäi.

Juhendaja

Ly Vetik, MSc, Viimsi Teaduskooli õpetaja, loodusteaduslik kõrgharidus bioloogias. Pikaajaline kogemus Eesti Loodusmuuseumis juhendajana töötades looduse vahendamisel lasteaialastele.

Omab pädevusi vastavalt Keskkonnahariduslike õppeprogrammide juhendaja pädevusmodelile:

- Toetab õpilaste motivatsiooni ja sügavat õppimist läbi uurimuslike meetodite ja keskkonnaga suhestumise.
- Tagab turvalise ja kaasava õppekeskkonna, võttes arvesse vanusest ja eripäradest tulenevaid vajadusi.
- Laseb õppijatel ise mõtelda, avastada ja katsetada ning aitab neil tegevusi ja teemasid nende endi vaatepunktist tähenduslikuna näha
- Teeb uue programmi loomisel ja katsetamisel või käivitamisel koostööd kolleegide (koostöövõrgustiku liikmed, teised juhendajad) ning programmi sihtgrupiks olevate õpilaste ja nende õpetajatega, vajaduse korral lähtub ka rahastaja perspektiivist.
- Kannab keskkonnahoidlikke väärtusi ja positiivset loodussuhet, olles eeskujuks kestliku käitumise kujundamisel.
- Väärtustab kestlikku ja õiglast maailmavaadet, austades nii kõigi inimeste kui ka teiste liikide iseväärtust, vajadusi ja õigusi kogu planeedil.
- Näitab oma isikliku eeskujuga (tegudes, aruteludes, küsimustes ja

põhjendustes), kuidas keskkonnateadlikult toimida.

- Arendab oma professionaalseid oskusi süsteemselt, osaledes kolleegidega koosõppimises ja tagasisidestamises.
- Rakendab sotsiaal-emotsionaalseid oskusi ning väärtustab meeskonnatööd.
- Võtab vastu uusi väljakutseid ja pakub välja lahendusi, püstitab endale ülesanded ning viib need ellu.
- Rakendab õppetöös tõenduspõhiseid pedagoogilisi võtteid (ICAP-mudel, aktiivõppe printsiibid).

Ootused õpetajale

Tunni broneerimine: teadustund@viimsiteadus.ee

Pärast programmi broneerimist saadetakse õpetajale e-posti teel kinnitus ja praktiline info (saabumine, vahetusjalanõud, käitumisreeglid jms).

Gruppi saatvate õpetajate roll programmi õnnestumises on väga oluline. Õpetajatelt oodatakse võimaluse korral lastele teema lühikest tutvustamist enne õppeprogrammile tulekut ning õppetegevuse toetamist ja ohutuse tagamist programmi ajal.

Juhendaja jälgib laste aktiivsust aruteludes, küsimustele vastamist ja praktilistest tegevustest osavõttu. Ta suunab last märkama seoseid ning kasutama uusi teadmisi.

Tagasiside

Lastelt saadakse tagasiside tunni lõpus, kus nad kõik saavad kordamööda öelda, mis meeldis kõige rohkem või mis meelde jäi ja mida uut ta juurde õppis.

Õpetajatel palutakse pärast programmi saata oma kirjalik tagasiside e-posti teel, et hinnata programmi sisu ja metoodikat ning juhendaja tööd. Tagasiside aitab meil programme edasi arendada ja paremaks muuta.

Järeltegevus

Õpetajale antakse järeltegevusteks saadetakse e-postile tööleht, mida on võimalik kasutada õpitu kordamiseks või soovitud erinevateks tegevusteks, mis aitavad õpitud kinnistada.